

Berilo Jugoslovanskega odbora iz Italije

BIZOVICA

POŠILJA : IVAN UČENIKOV - KAIRO RUE MANSHAET EL MAHRANI ŠT. 5

Srednji vzhod

Št. 67

16. maja 1943.

IZHOD IZ MIŠNICE

Lahi in Nemci, ki so zaprti v obeh obalnih tuniških mestih v Bizerti in Tunisu, so v podobnem položaju, kakor so bili njihovi nasprotniki v Dunkerque-u Tobruku, Sebastopolu, ali pa kakor njihovi pobratimi v Staljingradu. Da si lahko prispedobimo njihov več ali manj kritični položaj in njihove možnosti, je dobro, če si pokličemo v spomin podobne situacije v sedanji vojni.

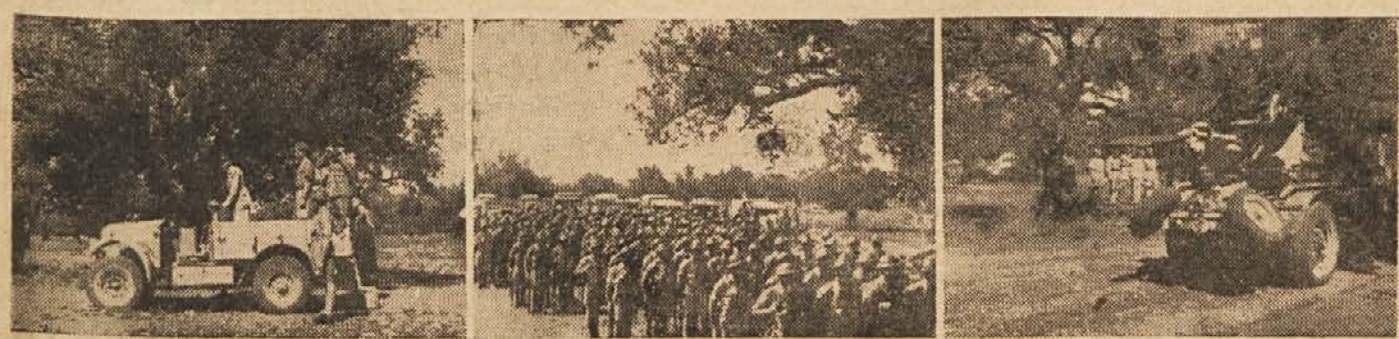
Pri Dunkerque-u so imeli Angleži na razpolago 220 prevoznih ladij in 665 ostalih vkrcevalnih sredstev. Z njimi so bili v stanju rešiti približno 335.000 mož. Pri tem obsežnem podvigu je sodelovale tudi 6 rušilcev in 24 ostalih vojnih ladij manjšega obsega. Angleške izgube so znašale 30.000 mrtvih, ranjenih in pogrešanih. Poleg tega so Angleži izgubili okrog 1.000 topov in vsa motorna vozila.

Da bi mogli Lahi in Nemci evakuirati 150 tisoč do 200 tisoč svojih vojakov iz Severne Afrike, bi morali razpolagati z najmanj 400 pomorskimi edinicami in med njimi bi moralo biti najmanj 100 transportnih ladij večje tonaže. Polražaj Angležev pri Dunkerque-u pa je bil v marsičem ugodnejši kakor pa je sedanji položaj osovincev v Severni Afriki. Ko so Nemci pridrveli v juniju 1940 do francoske atlantske obale, so bila vsa okoliška letališča razdejana in ob času angleškega vkr-

cevanja se je Luftwaffe na novi fronti šele organizirala. Zato ni moglo nemško letalstvo učinkovito motiti angleškega vkrcevanja.

V Tunisu je stvar v tem oziru drugačna. Po zadnjih zavezniških uspehih so vsa letališča v zaledju britansko-ameriške-francoske fronte urejena in posejana z ogromno zračno floto, ki lahko nastopi vsak trenotek. Še več, pri Dunkerque-u so imeli Britanci na razpolago razmeroma veliko število lovskih letal, ki so z največjim uspehom krila umik. Ogromna zavezniška premoč v letalstvu v Severni Afriki z lahkoto lahko prepreči vsako kritje nemško-laškega umika s strani lovskega letalstva, iz siciljskih letališč. Nekateri nemški poizkusi za prevoz pojačanj na tuniško bojišče s pomočjo transportnih letal JU 52 so se popolnoma ponesrečili in je nemško letalstvo pretrpelo naravnost katastrofalne izgube.

Da bi mogli Nemci in Lahi ponoviti primer Tobruka je zelo malo verjetno, oziroma nemogoče. To predvsem zaradi že omenjene popolne zavezniške letalske premoči v ozračjih Tunisa in Siciljskega preliva. Vsako oskrbovanje obsedenih laško-nemških posadk v obeh tuniških lukah je zelo problematično, kajti dovoz oskrbe tudi po morski poti ogražajo stalno močne britanske flotilje vojne mornarice. Popolnoma drugačen je bil položaj ob-

Jugoslovanske gardijske pehotne edinice na Srednjem vzhodu

sedene britanske posadke v Tobruku, ki je skozi 9 mesecev redno prejela po morski poti vse potrebščine iz egiptskih svobodnih luk. Res, da so Angleži pretrpeli znatne izgube, res pa je tudi, da je posadka vztrajala vse do prihoda zmagovitih edinic osme britanske armade t.j. od 12. aprila do 11. decembra 1941. leta.

Obsedba Staljingrada nam je še vsem v dobrem spominu. To je verjetno tudi največja zgodovinska blamaža pruskih armad. Šesta namška armada, ki je imela nalogo, da obsede Staljingrad in uniči staljingrajsko posadko, je sama postala žrtev obsedencev. Ruska posadka v Staljingradu je bila obkoljena v avgustu 1942. Naslanjala se je v zaledju na reko Volgo, ki predstavlja približno isti položaj kakor zaledje Tunisa in Bizerte. K sreči so Rusi imeli na tem področju popolno zračno nadoblast v svojih rokah. Njihova

letališča so ležala tesno za Volgo in z velikimi prevoznimi letali so Rusi oskrbovali obkoljeno posadko. Nemško obsedanje je trajalo polnih 6 mesecev. V tem času pa je maršal Timošenko šesto nemško armado obkoljil in uničil.

Kakor v Severni Afriki takšna je tudi situacija obkoljenja Sebastopola. Rusi so ga držali polnih 217 dni. Oskrbo so Rusi vzdrževali po morski poti. Rusom so nadalje izredno dobro poslužila letališča, večje kamuflirana. Nemci so pri napadih izgubili deset divizij, Romuni pa dve. Na vojnem materialu pa so bile nemške izgube naravnost ogromne.

Vsi ti vojni dogodki zgovorno izpričujejo, da je mogoče držati obkoljena mesta določeno dobo časa. Nemci in Italijani verjetno ne bodo mogli dolgo izdržati. Verjetno je tudi, da jih čaka usoda miši v mišnici.

Osma britanska armada-Za vzorec

Zavezniške zmage v zahodni puščavi, v Severni Afriki kakor tudi ruske zmage so dokazale da so Nemci tako v pogledu vodstva, opreme, motorizacije, taktičnih podvigov in zlasti bliskovitosti že davno izgubili pobudo iz rok. Danes so zavezniki tako daleč, da lahko ob vsaki priliki prilagodijo tako obrambne kakor napadalne podvige vsakokratni strateški zahtevki, ki se jim postavlja. Zavezniške armade niso samo z vsakim dnem številnejše, njihova oprema popolnejša in uporabnost čet vsestranska, pač pa razpolaga zavezniško vojno vodstvo tudi že z dragocnimi izkušnjami triletnega bojevanja.

Po zmagoslavnem zaključku operacij v Libiji, je general Aleksander označil britanske podvige kot "tipične taktične primere moderne bitke." Pri tem je omenil tudi, da nudijo današnji ofenzivni podvigi mnoge prednosti pred obrambno taktiko v prvi svetovni vojni. Ta prednost je zlasti značilna zaradi motorizacije in mehanizacije napadalnih oddelkov in s tem dane možnosti za koncentracijo sil na določeni točki in presenečenje nasprotnika. Po prvem takem uspešnem napadu na sovražne obrambne črte je potrebno samo doseženi žep razširiti, kar povzroči končni zlom obrambe. General Aleksander med drugim pravi tudi tole: "V trenutku ko ste dosegli dovolj močan predor v sovražnih vrstah se poženejo oklopne edince v sovražno zaledje, da uničijo njegovo topništvo in komunikacijsko mrežo. Nemci so nam v juniju 1940 odkrili, kako se to napravi."

Kako je osma britanska armada taktično postopala in kako je drvela od zmage do zmage najboljšje potrjujejo sami nasprotniki. Lahi so sami javno in uradno priznali osmi britanski armadi vse njene kvalitete in celo povedali, da boljše vojne edince sploh ni na svetu. Nemci so jih sicer zato močno prijeli za besedo, vendar dejstva samega niso izbrisali s sveta.

Osma britanska armada je danes vzorec tistih mogočnih armad, ki se zbirajo na otočju Velike Britanije, na Srednjem in Bližjem vzhodu, v Severni Afriki in v zaledju ruskega bojišča za napad na takozvano evropsko trdnjavo. Tega se zlasti prav dobro zavedajo že danes Italijani in z zelo mešanimi občutki zrejo v bodočnost. Lahi so izgubili svoje najboljše edince in to kar je ostalo je demoralizirano, sestradano in obupano. Moralni razkroj ni nikdar bil tako močan v zgodovini Italije kakor je danes. Tega se fašisti zelo dobro zavedajo in iščejo na vseh koncih in krajih primernih zdravil. Tako so zopet pričeli v sredi največjih porazov, ki jih beleži zgodovina italijanskega naroda z zahtevkami o Nici, Savoju in Korziki. Zanimivo je, da so pri tem Tunis že kar izpustili. Zelo malo pa je verjetno, da bi te injekcije težkemu rimskemu bolniku kaj pomagale. Od tam, od kjer so najmanj pričakovali prihaja največja nevarnost. Zavezniška letala se sprehajajo po južni Italiji in prinašajo smrt in razdejanja, najboljši dokaz, da je huda ura že na obzorju.

Ko se bo obrnilo...

Pred dvema letoma koncem meseca maja so Nemci osvojili Kreto in s tem vso evropsko celino. V spomin junakom, ki so branili grški otok in z njim evropsko kulturo in civilizacijo je dobro, če si v teh dneh pokličemo v spomin takratne dogodke. Dobro pa je tudi, da osvežimo te dogodke tudi zato, da nam bo lažje uočiti dogodke, ki so pred nami. Ti dogodki se bodo razvijali pač sedaj - po dveh letih za Nemce in Lahe narobe od onih pred 24 meseci.

Po izpraznjenju Grčije se je britansko vrhovno poveljstvo odločilo braniti otok Kreto. Britanci bi kaj lahko prepustili Kreto Hitlerju brez strela in rešenih bi bilo nad tisoče človeških življenj. Ali Kreto so morali braniti. Bitka za ta sredozemski otok spada v okvir splošne britanske zavlačevalne strategije, ki so jo morali Britanci uporabljati v prvih dveh letih sedanje vojne. To pa zato, da bi pridobili na času za zadostno oborožitev in izvedbo mobilizacije celotnih imperijalnih duhovnih in materialnih sil. Kakor Hitlerjev pohod na Jugoslavijo, tako je tudi bitka za Kreto izprevrгла Hitlerjev načrt za napad na Indijo v poletju 1941 in ta bitka je tudi zakasnila Hitlerjev udar v Rusijo.

Britanski odpor v zraku je znatno oslabil nemško letalstvo in to v času, ko je britanska in ameriška proizvodnja letal le s težavo dohajala nemško proizvodnjo. Hitler je moral v bitki za Kreto uporabiti vse svoje zračno orožje, da bi zmagal. Ko je bila bitka končana je bil ves otok spremenjen v pravo pokopališče nemškega letalstva. Branilci so sestrelili nad 200 lovskih in bombnih letal in razdejali čez 250 prevoznih letal. Nad 17.000 nacističnih vojakov je bilo ubitih in ranjenih. 25% padalcev in letalskih pešcev je bilo ubitih. Prva nemška padalska divizija - v tem času je to bila edina, ki so jo Nemci imeli - je imela take izgube, da pri napadu na Rusijo ni mogla sodelovati vse do 26. septembra 1941, ko je poskušala izvršiti napad na Krimu, ki pa se ni posrečil.

Kreta pa je v sedanji vojni dokazala še nekaj drugega. Tu se je v popolnosti pokazala premoč letalskih sil nad pomorskimi.

Britanske in zavezniške izgube so bile težke. Bilo je okrog 15.000 mrtvih, ranjenih in poškodovanih na otoku. Izgube so znašale skoraj 50%, izgube pri Dunkerque-u v primeri s Kreto so znašale komaj 12%, pri evakuaciji

Grčije 25%. Izgube v pomorskih enotah so bile pri Kreti dvanajst krat večje kakor pa pri evakuaciji Grčije. Tu so vštete tudi 4 križarke in 6 rušilcev.

Britanske priprave za obrambo Krete so bile mnogo premajhne. Prvotno je bilo tamkaj okrog 2.400 mož. Protiletalskega orožja je bilo izredno malo. Na otoku so imeli tri majhna letališča. Izgradnja novih in večjih letališč pa je samo pomagala in olajšala pristanke sovražnika.

Iz Grčije so na Kreto evakuirali okrog 32.000 mož. Obrambo otoka, ki je bila izredno težka, je vabil general Bernard Cyril Freyberg, junak iz prve svetovne vojne, ki je bil komaj 27 let star brigadir britanske armade.

Freybergovo moštvo je bilo zdravstveno precej oslabiljeno, pa tudi sam brigadir je boľoval. Oborožitev je bila izredno skromna, težkega orožja sploh ni bilo. Imeli so samo nekaj lahkih tankov in nekaj zaplenjenih italijanskih topov 75 cm. Do zadnjih dni bitke je bilo še vedno nekaj moštva brez pušk.

Za ves čas bitke RAF ni imela na Srednjem vzhodu več ko 50 uporabnih lovskih letal. Ob času samega nemškega udara na Kreto ni bilo na samem otoku niti enega britanskega letala. Vsa zračna obramba britanske vojske je imela svoja oporišča v Egiptu. Ko so zavezniški piloti prileteli do Krete, so imeli v svojih bencinskih rezervuarjih goriva samo še za 10 minut letenja. V tem pičlem času so napadali sovražno letalstvo do zadnje kapljice bencina. Vsakemu pilotu je bilo zaukazano, da nato odskoči s padalom in čaka na ujetništvo. Srečni piloti, ki so pristali v bližini britanskega ladjevja, so se rešili in so ponovno lahko stopili v borbo.

NEMŠKI UDAR NA KRETO

20. maja 1941 ob jutranji zori je pričel nemški množestveni napad na otok. Zrak je bil napolnjen z vedno večjim hruščem letalskih motorjev, ki so se bližali otoku. Vse nebo je bilo pokrito s sovražnimi letali. Nenadoma so se spustili nižje v pričakovanju, da je britanska obramba zelo pomanjkljiva.

Zapovrstnost napada se je odigravala nekako takole: Najprej so veliki bombniki spuščali bombe z višine 800 metrov. Takoj za njimi so leteli strmoglavci Stuka, ki so strmoglavljali skoro do tal. Za njimi so leteli v zelo pogostih valih Messerschmidti, ki so leteli tik nad zemljo in preskakovali drevesa. S

svojim strojniškim ognjem niso prizanašali nikomer. Pridno so uporabljali tudi topove in streljali na vse kar je bilo živega.

Zavezniške obrambne edinice so se skriva le po jarkih, objemajoč zemljo. Drugega tudi storiti niso mogle.

Ta prvi del napada je trajal približno eno uro, nato je za nekaj časa zavladal popolni mir. Kmalu za tem pa so ponovno zaslišali v zraku hrušč letal. Bila so to velika transportna letala "JU52" in "Focke-Wulf". Tudi ta so letela zelo nizko kakih 200 metrov nad zemljo. Iz letal so se spuščali padalci, iz vsakega okrog 30. V 25 sekundah so bili na zemlji. Druga letala nad njimi in za njimi so spuščala v posebnih pločevinastih zabojih opremo, orožje in municijo.

Za prevoznimi letali so prihajala jadralna letala brez motorjev, ki so jih vlekla posebna prevozna letala. Ko so prispela letala v bližino obale, so se jadralna letala odvezala in pričela spuščati na primernih mestih. Nekatera jadralna letala so se spustila naravnost na morsko gladino in s pomočjo posebnega pomožnega motorja plula po morski gladini do obale.

BRITANSKI SPREJEM

Britanske edinice so pripravljene čakale. Blizu glavnega mesta Canea je bilo v nekaj minutah spuščanih okrog 3000 nemških padalcev. Novozelandci so jih čakali tako kakor čakajo divji lovci divjad in jih veliko večino postrelili še ko so bili v zraku. Zvečer prvega dne bitke so Nemci spustili še večje število padalcev, od katerih pa je bilo okrog 80% ubitih, ranjenih ali pa ujetih.

V bližini letališča pri Malemi se je nekaj sto Nemcem posrečilo zakopati se v izsušenem rečnem koritu. Ščitili so jih lastni metalci min in oddelki strojnic, ki so jih Nemci istočasno spustili s padal.

Britanci svojih zelo maloštevilnih topov niso mogli zavleči na strelno daljavo, da bi Nemce zapodili. Ti padalci, ki so bili tekom dneva pojačeni z novimi, so obdržali letališče v svojih rokah toliko časa, da so se na letališče spustila prevozna nemška letala s tisoči vojakov.

Popoldne drugega dne bitke so Nemci namestili svoje poveljstvo v jetnišnici Krete in v bolnišnici pri Canea. Iz nemških povelj ki so bili najdena pri ujetnikih, je razvidno, da so imeli padalci navodilo polastiti se najprej bolnišnice, v kateri so domnevali, da je nameščeno britansko poveljstvo.

V začetku napada so Britanci mislili, da so nacisti svoje padalce preoblekli v britanske uniforme. V resnici pa se je zgodilo čisto nekaj drugega. Nemci so bili v strahu, da se bodo Novozelandci s silo poskušali vrniti v bolnišnico, pa so britanske ranjence enostavno postavili pred se in s tem zaprli cesto, ki pelje v neko hribovsko vas. V tej vasici so se nameravali združiti z drugimi nemškimi padalci. Britanske ranjence so na ta način uporabljali za kamuflažo in v resnici se jim je posrečilo napredovati nekaj sto metrov skozi oljčne nasade. Ali Novozelandci so jim bili kaj hitro za petami. Hrabri britanski ranjenci se niso prav nič strašili, da jih bodo Nemci postrelili v hrbet in pričeli bežati. Ko so na leteli na svoje tovariše so jim v kratkih besedah predočili nemško zahrbtnost. Novozelandci so Nemce postrelili do zadnjega.

Naslednjega dne so se Nemci spuščali v še večjem številu. Udor je bil pripravljen do najmanjše podrobnosti. Vsak padalec je bil opremljen kot ostali nemški vojaki, nosil pa je seboj tudi še dve pločevinasti škatljici z vitaminskimi tabletami in energinom. S seboj je imel pisemski papir, svinčnik, čokolado in celo toaletni papir. Zajeta nemška povelja so vsebovala tudi navodila o sodelovanju s petokolonci. Nemški vohuni so se nemškim posadkam javljali pod geslom "major Brock".

BORBA

Nemška padala so bila različno pobarvana. Vodja - podčastnik vsakega oddelka je imel rujavo - belo barvo. Okrog njega so se zbirali njegovi padalci, ko so prispeli na zemljo. Padala z municijo so bila rdeča, z zdravili in s sanitetskimi potrebščinami rožnata. Letala s hrano so nosila modro-belo barvo itd. Padalski oddelki, ki niso bili zadostno oskrbljeni, so enostavno razgrnili svoja padala in kmalu je začelo padati z neba vse, kar so potrebovali. Neki novozelandski oddelek je pogruntal ta tajni ključ. Razgrnili so zaplenjeno nemško padalo in kmalu prejeli velike količine municije, radijski aparat in sanitetske potrebščine.

Skoro na vsem otoku so drugi dan padalce pokončali z istim uspehom kakor prvi dan. Nemški padalci pri Malemi pa so napredovali h postojankam, ki so ščitile letališče. Kakor smo že zgoraj povedali so na letališču pričela pristajati prevozna letala. Ducat se jih je sicer razbilo ob obali, nekaj tudi na samem letališču, ali Nemci so bili za vse te izgube brezbrizni. Letalo za letalom je prispevalo.

Izkrcavali so moštvo in opremo, nato pa so letala zopet zletela in pri tem pogostokrat jemala s seboj nemške ranjence. Do druge noči je bilo na otoku že nekaj tisoč nemških živih vojakov, ki niso bili ujetniki.

MOČNA BITKA

Že drugo noč bitke je posegla v akcijo britanska vojna mornarica. Srebrni žarki močnih žarometov z britanskih vojnih ladij so švigali po vodi in iskali male grške parnike. Nastala je strašna kanonada. Veliki topovi so pošiljali zažigalne granate drugo za drugo. Veliko število ladij je bilo potopljenih. Bitka je trajala vso noč.

Naslednje jutro ni kazalo morje nobenih znakov življenja. Od 5.000 nemških vojakov, ki so jih Nemci nameravali z malimi grškimi parniki prevoziti na Kreta, je komaj dvajsetorica dosegla obalo.

V jutranji zarji tretjega dne bitke za Kreta, so Britanci pri Malemi napravili protinapad. Nemci so se utaborili po hišah in Novozelandci so jih s strojnicami in ročnimi granatami obdelovali. Novozelandci so se trdovratno borili. Hišo za hišo so osvojili, dokler ni bila vsa vas v njihovih rokah. Ali med tem se je tudi že zdanilo. Prihajati so pričela zopet nemška letala. Strmoglavci so pričeli s svojim smrtonosnim delom. Takega bombardiranja kot tega dne Kreta še nikoli ni doživela. Popoldne so zopet pričela pristajati nemška prevozna letala na letališču Malemi. Vsako tretjo minuto je pristalo eno letalo. Izkrcaji so okrog 35.000 mož. Ostala nemška letala so metala majhne, izredno učinkovite bombe, katerih drobci so leteli čez obširna področja. Branilci so se krili pod drevesi, v žitnih poljih in plitvih obcestnih jarkih. Tudi

tega dne so Nemci streljali na vse kar je lezlo po zemlji: moške, ženske, otroke, ovce, koze, osle itd. Caneo, Candio, Rhethymnon, vsa tri glavna mesta otoka so popolnoma porušili.

EVAKUACIJA

Po dvanajstih dneh ogorčene borbe je prišla evakuacija Krete. Avstralci, Novozelandci in Britanci so se umikali čez hribe in doline proti južni obali otoka, kjer so jih čakale britanske ladje. Uspešno so zaščitnice zadrževale sovražnika. Prva dva dneva umika so vojaki prepevali in se med seboj norčevali. Tretji dan pa je bilo vse tiho. Proti koncu so nemški letalski napadi, zaradi velikih izgub nekaj popustili.

Ponoči med 30. in 31. majem 1941 so bile edinice evakuirane na britanskih rušilcih, ki so bili usidrani v mali luki Sphakion. Ko je zadnja najmanjša ladja zapuščala luko, je na otoku ostalo še na stotine in celo tisoče britanskih vojakov. Nekateri so ostali prostovoljno, da ščitijo evakuacijo. Drugi pa za evakuacijo niso vedeli. Ti hrabri možje so še danes na otoku in z grškimi uporniki na Kreti povzročajo Nemcem stalne neprilike

KO SE BO OBRNILO...

Iz vseh teh dogodkov si lahko predočimo sliko bližnje bodočnosti, ko bodo zavezniške vojske na enem ali več mestih udrle na evropsko celino. Zelo je verjetno, da bodo postopki invazije podobni nemškemu vzoru. Ravno tako pa je tudi zelo verjetno, da so zavezniki svoje načrte izpopolnili šele z lastnimi izkušnjami in novostmi, o katerih se sovražniku niti ne sanja. Že bližnja bodočnost nam bo pokazala v koliko so naše nade za čim uspešnejše izkrcavanje upravičene.

Zmaga miru

(Ély Culbertson)

V zadnji vojni smo zmagali na bojnem polju, ali smo bili poraženi pri mirovni mizi. Ali naj v tej vojni ponovimo to usodno pogoreshko? To se bo zanesljivo zgodilo, če bomo za mir premalo pripravljeni, da bi mogli temeljito izkoristiti sadove zmage na bojišču.

Pogostokrat slišimo krilatice: "Najprej je treba vojno dobiti, potem pa bomo že stvar uredili!" To je strahotna pogoreshka, kajti miru ni mogoče ločiti od vojne. Že v vojnem času predstavlja mirovni načrt ravno tako močno orožje, kakor letala, topovi, tanki itd. Vse zavezniške države stremijo za tem, da bi jim

vladale vlade na podlagi zakonov in ne v senca bajonetov.

POPOLNA ZMAGA

Sam poraz Nemčije in njenih zaveznikov še ne zadostuje. Današnji zaslužnjeni narodi hočejo vedeti zakaj se bore, zato moramo vsem narodom, zavezniškim, nevtralnimi in sovražnim ustvariti določen ideal. Temelj tega ideala je naša odločnost, da se vojna nikoli več ne bo ponovila.

Mnogo se je že razpravljalo glede bodočega miru. Mnogo imamo načrtov, ali vsi ti načrti so samo zato, da ustvarjajo načrte. Predsednik Roosevelt in g.Churchill sta v svoji

Atlantski karti izjavila, da se morajo vsi narodi sveta odreči sile pri reševanju svojih medsebojnih nesporazumov. Ali pri tem oba gospoda nista povedala, kako se to napravi. Vse kar sta priporočila je namera, da je potrebno napadalca razorožiti in ustvariti sistem stalne in splošne sigurnosti. Iz vsega tega se postavljata dve vprašanji:

1. Kako bi vstvarili neko mednarodno vladno, ki bi bila dovolj močna, da vzdržuje red v svetu in da se pri tem ne vmešava v suverenost posameznih narodov?

2. Na kakšen način bi bilo mogoče razorožiti posamezne narode in ustvariti močno svetovno policijo, ki pa pri tem ne bi smela biti orožje nasilstva?

Dokler nismo določeno odgovorili na ti dve vprašanji, je nemogoče govoriti o varnosti sveta. Ko pa bomo našli primeren odgovor na obe postavljeni vprašanji, bo svetovni mir zajamčen. Na obe vprašanji pa moramo najti zadovoljiv odgovor še v času, ko je Amerika močna in ko imajo vse ostale sile polno zaupanje v lojalnost in pravičnost demokracij.

ENAJST FEDERALNIH OBMOČIJ

Ves svet naj bi bil organiziran v enajst federalnih območij:

AMERIKA, ki bi obsegala Združene ameriške države in ostalih 20 ameriških republik;

ANGLIJA: Združeno kraljestvo z britanskimi dominijoni.

LATINSKA EVROPA: Francija, Italija,

Španija, Portugalska in Belgija.

SEVERNA EVROPA: Nemčija, Avstrija, Nizozemska, Skandinavija in Finska.

OSREDNJA EVROPA: Poljska, Češko-slovaška, Madjarska, Jugoslavija, Romunija, Grčija, Albanija in Bolgarija.

VZHODNA EVROPA: Turčija, Iran, Afganistan, Sirija, Arabija, Palestina in Egipt.

RUSIJA, ki obsega celotno rusko ozemlje.

KITAJSKA v vseh njenih prvotnih mejah.

JAPONSKA, zmanjšana za vse prilastitve.

INDIJA s statutom dominijona.

MALEZIJA: Filipini, nizozemska Indija (pod nizozemsko oblastjo), Indokina (pod francosko oblastjo), Thailand in zahodna otočja Tihega oceana.

SVETOVNA FEDERACIJA

Vrhovna federacija sveta bi imela tri naloge: izvršno, zakonodajno in sodno. Predsednika svetovne federacije volijo federalna območja za šest let.

Da bi se izključil vsak napad bi federacija sveta razpolagala z močno vojsko, v kateri bi bilo 20% Amerikancev, 15% Britancev, 15% Rusov, Francija, Nemška, Poljska, Turčija, Kitajska in Indija bi bile zastopane vsaka s 4%. Malezija in Japonska z 2%. Ostalih 22% bi dobavljale vse ostale države.

Taka vrhovna oblast z enajstimi federalnimi območji, tako pravi pisec, g. Ely Culbertson, bi nudila popolna jamstva, da se nikoli več ne vrnejo vojne grozote v svetu.

PANTELERIJA

Že dolgo pred sedanje svetovno vojno so Italijani ob vsaki priliki, ko je bil na vrsti sodobni strateški položaj Italije, stalno omenjali otok Pantelerijo, ki leži v sredini Siciljskega preliva. Vojaški strokovnjaki so otoku že nekdanj pripisovali veliko strateško važnost, približno tako kakor Malti.

Približno 100 kilometrov jugovzhodno proti Tunisu leže trije italijanski otoki: Pantelerija, Linosa in Lampedusa. Otočju so Italijani posvetili kar največjo pažnjo in zlasti Pantelerijo mogočno utrdili. Italijanski tisk je pred vojno večkrat prinašal podrobnosti o utrdbah in napovedoval, da bo zlasti Pantelerija preprečevala vsak prehod sovražnega ladjevja skozi Siciljski preliv. Z najbolj fantastičnimi fanfaronadami so poskušali obdati otok z neslutnimi tajinstvenostmi.

V sedanji vojni otok še ni pokazal tiste strateške važnosti, kakršno so mu pripisovali v Rimu. Sedaj ko se bližajo operacije v

Tunisu h končnemu zaključku bo vsekakor Pantelerija pokazala svojo pravo vrednost. Ko bodo enkrat zavezniki pognali Nemce in Italijane iz Tunisa čez morje ali pa v morje, se bo kar sama po sebi pokazala potreba, da očistijo zavezniki tudi ta zadnji delček rimskega imperija v zahodnem Sredozemlju.

Otok Pantelerija meri v dolžini komaj 13 kilometrov, širok pa je 9 kilometrov. Na nje mu živi nekaj tisoč prebivalcev. Zemljišče je skalovito in najvišja točka se vzpne do 900 metrov nad morsko višino. Na otoku je poleg večjega trdnjavskega pasu tudi še majhno vojaško letališče, vendar pa otok ne nudi nobene pogoja za kakršenkoli ofenzivni podvig.

Italijanska propaganda prinaša tudi v zadnjem času obširna poročila o važnosti Pantelerije in označuje otok kot ključ za naskok na Sicilijo in Sardinijo. Že bližnji dogodki bodo pokazali kolikšna je prava vrednost otoka in tudi njegove posadke.

Trpod latnika

MUSSOLINI KLIČE DELAVCE NAZAJ!

Listi poročajo, da je Mussolini odpoklical dve tretjini svojih delavcev iz Nemčije. Kljub temu ostane v Nemčiji še vedno 250.000 laških industrijskih delavcev. S tem v zvezi je Hitler tudi zahteval od Lavala 470.000 novih francoskih delavcev.

V SARDINIJU JE 8000 SLOV. VOJAKOV.

Kakor smo že zadnjič poročali so laške oblasti razorožile večino slovenskih vojakov. Naknadno smo zvedeli, da je 8000 slovenskih vojakov v Sardiniji. Zaposleni so na utrjevalnih delih. Pritožujejo se zaradi pomanjkljive prehrane in stanovanja.

OBUPANI LAHI. Vojni dopisniki iz tuniškega bojišča poročajo, da italijanski ujetniki nudijo klaverno sliko današnjega vojaka. Vojaki so bili zelo slabo hranjeni in njihova morala je zelo nizka. Govore samo o miru in so vsi srečni, da so prišli v angleško ujetništvo. Iz nekaterih pisem, ki so prišla v angleške roke je razvidno, da vlada v Italiji obup. Nekateri matere v svojih pismih naravnost odkrito svetujejo svojim sinovom, naj se vdajo Angležem.

HIMMLER V ZAGREBU. Nemški radio je sporočil, da je vrhovni poglavar prusijaške Gestapo došel v Zagreb. Himmlerja je sprejel tudi Pavelić. Nekateri listi mislijo, da je to znak novih nasilj, ki jih Nemci pripravljajo po Jugoslaviji. Drugi zopet vidijo v prihodu Himmlerja v Zagreb nemško skrb glede notranjega položaja v balkanskih državah.

STRAH MED KVISLINGI NA HRVAŠKEM. V ustaških vrstah z dneva v dan narašča strah pred bodočnostjo. Izgleda, da so tudi že pravoverni ustaši prišli do sklepa, da Nemci te vojne ne bodo dobili. V Zagrebu vlada med ustaškimi krogi velika nervoznost. Nekateri vidnejši ustaši že pridno iščejo stikov z iskrenimi Hrvati.

10 NOVIH TALCEV SO STRELJALI. Zaradi uboja postajenačelnika Horvata so oblasti streljale deset talcev.

PREKI SOD NA BOLGARSKEM. Turški listi poročajo, da so bolgarske oblasti razglasile preki sod v vseh obalnih predelih ob Črnem morju. Isti listi menijo, da vlada v teh predelih zelo živahno gibanje proti kralju Borisu in da je to vzrok oblastvenega ukrepa.

SPODNJA ŠTAJERSKA JE POLNA RANJENCEV. "Štajerski Gospodar", list na slovenskem jeziku, ki ga izdajajo Nemci poroča,

da je na Spodnje Štajersko prispelo veliko število nemških ranjencev iz Rusije. List poziva slovensko prebivalstvo, naj se zavzame za ranjence.

NASELJEVANJE Mariborski dnevnik poroča, da so pričele nemške oblasti naseljevati nemške vojne invalide po slovenskih posestvih. Pri tem omenja list, da je to naseljevanje mogoče samo v vojnem času. Izgleda, da nemški invalidi niso preveč navdušeni za tako naseljevanje, zato jih poskušajo sedaj na ta način prisiliti. Nemški invalidi, ki so sami preživeli strahote vojne, instinktivno čutijo, da je naseljevanje samo začasno.

POŽAR NA FALI. Na velikih obratovalnicah elektrarne v Fali je nastal ogromen požar, ki so ga šele po nekaj dneh udušili. Mislijo, da je požar delo saboterjev.

NEMŠKI VOJAKI V ITALIJI. V Trstu je po ulicah vse polno nemških vojakov. Na železniški progi Podbrdo-Gorica so v zadnjih dneh opazovali zelo živahno premikanje nemških čet v smeri proti Trstu. Po veliki večini so to bili pešci starejših letnikov, pa tudi najmlajši 17 letni so bili med njimi. Navdušenja ni bilo nobenega. Vojaki so zahtevali pomaranče in limone. Njihova oprema je izgledala precej pomanjkljivo. Tudi iz drugih krajev poročajo o nemških vojaških prevozih.

NEUTRALCI O LAŠKEM "JUNAŠTVU". "Corriere della Sera" poroča: Švedski dnevnik "Social Demokraten" je priobčil iz Severne Afrike 24.marca tole: "Obramba kraja Sebed je bila zaupana italijanskim četam, ki so zbežale že prej, preden so Amerikanci napadli. Celotna italijanska divizija z vsem topništvom je bila zajeta ne da bi tudi samo poskusila odgovoriti ameriškemu ognju. Ko so se Amerikanci približali, so Italijani dvignili roke. Nemški strmoglavci niso mogli dvigniti vojnega duha Italijanov." Italijanski list se zadovoljuje, da temu poročilu daje naslov: "SOVRAŽNIKOVE BEDASTOČE". Takih in podobnih poročil je v laških listih v zadnjem času več. Izgleda, da poskuša laški tisk dvigniti moralo laške vojske z ocenami sovražnika. Taka vzgoja je priljubljena pri neobogljivih otrocih, pri tem pa - pravijo vzgojitelji - ni posebnih uspehov.

PREBIVALSTVO LJUBLJANE. Ljubljansko "JUTRO" poroča, da je bilo v decembru 1.1. v Ljubljani, ki meri 68 kv. km 98344 prebivalcev. Stanovanjskih hiš je bilo 6997.

ČEŠKI NA PLOČE

SEMPRE PRONTI...

BERLINSKA
SIMFONIJA

